

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
Components of Schools Innovative Leadership of Administrators Under
the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3

เนติพงษ์ น้อยตาแสง¹
บุญมี ก่อบุญ² และ ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์³
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร^{1,2,3}

Nethiphong Noitasaeng¹
Boonmee Koboon² and Suphirun Jantarak³
Sakon Nakhon Rajabhat University^{1,2,3}

Corresponding Author, Email: Conankung1990@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยแบ่งการวิจัย ออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสารแนวคิดและงานวิจัย จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง 2) ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสาร และแบบสอบถาม ชนิดแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามลำดับ

ผลการวิจัย พบว่า

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 2) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 3) การคิดสร้างสรรค์ 4) การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม และ 5) การบริหารความเสี่ยง ซึ่งทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; ผู้บริหารสถานศึกษา

* ได้รับบทความ: 2 มกราคม 2567; แก้ไขบทความ: 19 เมษายน 2567; ตอรับตีพิมพ์: 11 มิถุนายน 2567

Abstract

The purpose of this research was to study of Innovative leadership of school administrators in schools under Sakon Nakhon primary education service area office 3. The research process consisting which was divided into two steps: 1) Studying relevant theories and ten related research papers. 2) Appropriateness assessment the components of Innovative leadership of school administrator's directors by five experts. The research instruments are data analysis and synthesis form and a 5-point Likert scale questionnaire. The data was analyzed by using frequency distribution, percentage, means, and standard deviation.

The research findings Components of Schools Innovative Leadership of Administrators indicated that there were five main components. 1) innovative teamwork 2) vision change 3) thinking skill for innovation 4) innovative organization climate and 5) risk management. Every element is appropriate at the highest level.

Keywords: Leadership Innovative; Leadership; School Administrators

บทนำ

โลกในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Society and Economy) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการในทุกวิชาชีพจำเป็นต้องปรับตัวอย่างมากจึงจะนำไปสู่ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าการบริหารจัดการศึกษาก็เช่นเดียวกันจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการจึงจะทำให้การศึกษابرลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเนื่องจากวิชาชีพทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูงวิชาชีพหนึ่ง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาจะต้องเป็น “มืออาชีพ” จึงจะทำให้การศึกษابرลุความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้ที่จะต้อง มีสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงจะนำไปสู่ การจัดการและการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2557 : 7)

การพัฒนาวัตกรรมการเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์การสร้างจุดยืนที่เข้มแข็งเป็นองค์การ แห่งนวัตกรรม ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพราะผู้บริหาร เป็นผู้ที่มีความสามารถในการตัดสินใจวางแผน อำนาจการและมอบหมายงานในกำกับให้เป็นตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดและในยุคสมัยที่กระแสการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องสร้าง ภาวะผู้นำที่เข้มแข็งในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ธนะชัย เชาวน์พลกรัง และ กาญจนา ภัทรวิวัฒน์, 2554 : 61-69) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นพฤติกรรม

ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่และผลักดันความคิดที่มีประโยชน์และแปลกใหม่เกี่ยวกับงาน ผู้นำใช้ความสามารถของตนเองหรือพฤติกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุน การทำงานเชิงนวัตกรรม ในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสและสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการคิดค้นแนวทางการดำเนินงานใหม่ ๆ หรือการสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา (เดชา ลุนาวงค์, 2564 : 13)

จากการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ในด้านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการทดสอบวัดความรู้พื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ระดับชาติทุกรายวิชา ซึ่งแสดงว่าคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนอยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจ โดยเฉพาะในเรื่อง ของความรู้พื้นฐานตามหลักสูตร มีหลายสาเหตุที่ทำให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับ ชาติด้านพื้นฐานต่ำกว่าเกณฑ์ โดยครูผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกได้ อีกทั้งผู้บริหาร สถานศึกษายังขาดภาวะผู้นำ โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ผู้นำยังขาดความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน พัฒนา และสนับสนุนองค์กรให้ขับเคลื่อน ผลักดันให้องค์กรมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้บริหารและครูต้องทำหน้าที่ในการ พัฒนาการศึกษาค้นคว้าผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนด อาศัยกระบวนการสำคัญ คือ ภาวะ ผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในกระบวนการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3, 2565 : 24)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อย่างดีเพื่อเป็นผู้นำและสร้างพลังความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์การวัดผล ประเมินผล และเป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการของการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง ประกอบด้วย จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560); ปวีณา กันถิ่น (2560); ภิญญา สายศิริสุข(2561); อรพิน อิมรัตน์ (2561);

อนุสรณ์ นามประดิษฐ์ (2562 : 112-121); ฐิตินันท์ นันทะศรี (2563); เตชา ลุนาวงค์ (2564); ปุณณพัฒน์ สิงห์จารย์ (2564); ปรีพัฒน์ สารผล (2565); เมธี ตั้งสิริพัฒนา (2565) โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 แหล่ง ตามแนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการและนักวิจัย เพื่อให้ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่จากแหล่งข้อมูลและสรุปผลโดยใช้เกณฑ์ความถี่ที่ร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมด และนำผลที่ได้จากการสังเคราะห์ไปเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เมื่อผ่านความเห็นจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วจึงนำไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ในขั้นตอนนี้จะนำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

1. อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกทางการศึกษา และมีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท ทาง ด้านการศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป และมีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน
3. ครูผู้สอน มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท ทางด้านการศึกษา วิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป และมีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเคราะห์เอกสาร ซึ่งมีวิธีการสร้าง โดยการศึกษาวิธีการสร้างตารางแบบสังเคราะห์องค์ประกอบ จากแนวคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง จากนั้นเขียนตารางแบบสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 แหล่ง เพื่อใช้ในการแจกแจงความถี่โดยใช้เกณฑ์ความถี่ที่ร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมด ได้ 5 องค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม 3) การทำงานเป็นทีมเชิงนวัตกรรม 4) การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 5) การบริหารความเสี่ยง

2. แบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ เพื่อสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ศึกษา แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดระดับคะแนนที่ให้ความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

5 หมายถึง ความเหมาะสมขององค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความเหมาะสมขององค์ประกอบอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความเหมาะสมขององค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความเหมาะสมขององค์ประกอบอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความเหมาะสมขององค์ประกอบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อนำไปส่งถึงผู้ทรงคุณวุฒิในการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำแบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบ พร้อมด้วยหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบ เพื่อนำมาวิเคราะห์ความเหมาะสมขององค์ประกอบต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตเชิงเอกสาร ทำการแจกแจงความถี่และสรุปผลโดยใช้เกณฑ์ความถี่ที่ร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมด จากนั้นจึงนิยามปฏิบัติการและสังเกตเพื่อหาพฤติกรรมบ่งชี้ที่เหมาะสม

2. วิเคราะห์ระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 แปลความว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 แปลความว่า มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 แปลความว่า มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 แปลความว่า มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 แปลความว่า มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา คือ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความเหมาะสม

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสารแนวคิดและ

งานวิจัยจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง โดยแจกแจงความถี่และสรุปผลโดยใช้เกณฑ์ค่าความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป ของความถี่ทั้งหมด รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา	นักวิชาการ/นักวิจัย										ความถี่	ร้อยละ	องค์ประกอบที่มุ่งศึกษา
	จิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560)	ปริมา กันธิ์ (2560)	กรรญา สายศรีสุข (2561)	อรพิน อัมรัตน์ (2561)	อนุสรณ์ นามประดิษฐ์ (2562)	จุตินันท์ นันทะศรี (2563)	เดชา ลุนาวงค์ (2564)	บุญพัฒน์ สิงห์จาย (2564)	ปรีพัฒน์ สารผล (2565)	เมธี ตั้งสรีพัฒนา (2565)			
1. การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	100	✓
2. การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	100	✓
3. การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	8	80	✓
4. บทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม						✓					1	10	
5. บุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม						✓	✓				2	20	
6. การคิดสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	9	90	✓
7. ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม		✓	✓								2	20	
8. การบริหารความเสี่ยง	✓		✓	✓	✓				✓	✓	6	60	✓
9. ด้านการค้นหาแหล่งสนับสนุนและแรงจูงใจ		✓									1	10	
10. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	✓										1	10	

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้รวมองค์ประกอบที่มีลักษณะสอดคล้องกันเข้าองค์ประกอบเดียวกันได้ จากนั้นผู้วิจัยใช้เกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป (ร้อยละ 50) มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง
- 2) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม
- 3) การคิดสร้างสรรค์
- 4) การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม และ
- 5) การบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ซึ่งสรุปผลการประเมินความเหมาะสมของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อ	องค์ประกอบ	($\bar{x}$)	S.D.	ระดับ
1	การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.96	0.09	มากที่สุด
2	การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม	5.00	0.00	มากที่สุด
3	การคิดสร้างสรรค์	4.97	0.07	มากที่สุด
4	การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม	4.92	0.11	มากที่สุด
5	การบริหารความเสี่ยง	5.00	0.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.97	0.03	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.97$, S.D.=0.03) โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 5.00$, S.D.=0.00) และการบริหารความเสี่ยง ($\bar{x} = 5.00$, S.D.=0.00) รองลงมา คือ การคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.97$, S.D.=0.07) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.96$, S.D.=0.09) และการสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม ($\bar{x} = 4.92$, S.D.=0.11) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ในครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มุ่งศึกษา สามารถแบ่งออกได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 2) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 3) การคิดสร้างสรรค์ 4) บรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม และ 5) การบริหารความเสี่ยง ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสาร และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้ เนื่องจากองค์ประกอบดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลอำนาจ และแรงจูงใจในการผลักดันบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเต็มใจ ร่วมใจ และกระตือรือร้นในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง และเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อสร้างอนาคตของตนเองผ่านวิสัยทัศน์สถานศึกษา การทำงานเป็นทีม การสร้างบรรยากาศในการทำงาน รวมถึงการมีทักษะการคิด เพื่อกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความเข้าใจต่อวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น มีความซื่อสัตย์และเกิดความศรัทธาพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเต็มความสามารถ มีการถ่ายทอด ความรู้ ประสบการณ์

โดยผ่าน การสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้สอดคล้องกับ ฐิตินันท์ นันทะศรี (2563, : 85) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 4) ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม 5) ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม และได้สอดคล้องกับ ปุณณพัฒน์ สิงห์จรรย์ (2564, : 146) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยได้กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม 3) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และ 4) การคิดสร้างสรรค์และได้สอดคล้องกับ เตชา ลุนาวงค์ (2564 : 209) ได้ทำการวิจัยเรื่องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและศึกษาโรงเรียนดีเด่นประกอบด้วย 4 ตัวแปร คือ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) การคิดสร้างสรรค์ และ 4) การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ทำให้ทราบถึงภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง และประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการการวิจัย ไปศึกษาแนวทางการเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละองค์ประกอบและนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารต่อไป

2.2 ควรศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร

สถานศึกษา เพื่อจะได้ทราบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการและนักวิจัย ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 5 องค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 3) การคิดสร้างสรรค์ 4) การสร้างบรรยากาศแห่งองค์กรนวัตกรรม และ 5) การบริหารความเสี่ยง จากนั้นทำการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง องค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาในข้างต้นนั้นสามารถเขียนแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- เดชา ลุนาวงค์. (2564). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธนะชัย เชาว์พลกรัง และ กาญจนา ภัทราวิวัฒน์. (2554). แบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 4. *วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 34(1-2), 61-69.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา กันถิน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญญพัฒน์ สิงห์จารย์. (2564). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต) สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภิญญา สายศิริสุข. (2561). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มสหวิทยา
เขตปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เมธี ตั้งสิริพัฒนา. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความ
เป็นพลเมืองดิจิทัลของ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1.
(ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปี 2565.
สกลนคร: กลุ่มอำนวยการ.
- อนุสรณ์ นามประดิษฐ์. (2562). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเครือ
สารสาสน์. *วารสาร มจร วิชาการล้ำหน้า*, 12(1), 112-121
- อรพิน อิมรัตน์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.